

ГЛАВА 27 – ОБЩА ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА ЗА СИГУРНОСТ (ОВППС)

ИСТОРИЯ И ПРИНЦИПИ

С преименуването на Европейското политическо сътрудничество (ЕПС) в Обща външна политика и политика на сигурност (ОВППС) в Договора от Маастрихт (1992 г.) се означава една уникална в света система за сътрудничество на държавите-членки на ЕС по въпросите на Международната политика. ОВППС наред с Европейската общност (ЕО) може да се посочи като втори стълб на Европейския съюз. Същевременно тя се приема от участващите правителства като основен инструмент за запазване на националните интереси в епохата на глобалната взаимозависимост. Целта на ОВППС е запазването на идентичността на Европейския съюз на международно ниво. Общата външна политика и политиката за сигурност на Европейския съюз (ОВППС) не е подплатена със законови инструменти (директиви, регламенти), съществуващи при други политики на Общността. Тя използва инструменти от рода на съвместни действия, общи позиции, становища и декларации, както и заключения на Европейския съвет и на Съвета. В по-голямата си част достиженията на правото на ЕС (*acquis*) се отнасят до междуправителственото сътрудничество. ОВППС се прилага и чрез негативни мерки, като най-често те са временни.

Принципите и насоките на политиките на ЕС, включително на ОВППС, се определят от Европейския съвет. Той заседава поне веднъж на всеки шест месеца в състав държавни и правителствени ръководители на държавите-членки и председател на Комисията.

Решенията, чрез които се дефинира и осъществява ОВППС, се вземат от Съвета по общите въпроси, в чийто състав влизат министрите на външните работи на държавите-членки. Заседанията се провеждат поне веднъж в месеца, като в тях участва и членът на Европейската комисия по външните въпроси. Съветът осигурява единството, приемствеността и ефективността на действията на ЕС.

Европейската комисия споделя със Съвета отговорностите за съгласуваното и последователно осъществяване на ОВППС. Ролята на Европейския парламент е ограничена. Председателството на ЕС и Комисията го информират и консултират за развитието на ОВППС. Европейският парламент провежда годишни дебати по въпросите на ОВППС и може да отправя съвети или препоръки до Съвета.

Амстердамският договор (1997 г.) въвежда поста висш представител за ОВППС, който се изпълнява от генералния секретар на Съвета. От 18 октомври 1999 г. този пост се заема от Хавиер Солана. Висшият представител подпомага Съвета по въпросите на ОВППС, особено при формулирането, подготовката и осъществяването на политически решения. При необходимост и по искане на Председателството на ЕС той води политически диалог с трети страни от името на Съвета. Също според Амстердамския договор, на международната сцена ЕС се представлява от Председателството на ЕС, подпомагано от висшия представител на ОВППС и от държавата-членка, която ще поеме председателството за следващия шестмесечен мандат.

Целите на ОВППС се постигат чрез следните специфични инструменти:

1. Обща стратегия - определя целите, сроковете и средствата, които ЕС и държавите-членки трябва

да предоставят. При нейното изграждане основна роля играе Европейската комисия – внася предложението в Съвета, който от своя страна го препоръчва на Европейския съвет. След като бъде одобрена общата стратегия, на нейна основа Съветът приема с квалифицирано мнозинство съвместни действия, общи позиции и решения за изпълнение.

2. Съвместни/обща действия (Joint actions)

Съвместното действие е средството, с което разполага ЕС, за да дефинира и приложи на практика своята политика по даден проблем на външната политика и сигурността. Въведено е с Договора за ЕС (чл. В и чл. J.1§ 2 от ДЕО/ДЕС). Предвижда координирани оперативни действия на държавите-членки, които мобилизират финансови и човешки ресурси, ноу-хау и оборудване за постигане на целите, определени от Съвета на основата на общите насоки, приети от Европейския съвет. Когато Съветът вземе решение за конкретно действие, той определя и точния обхват, общите и конкретните цели на ЕС при осъществяването на това действие, при необходимост неговата продължителност, средствата, процедурите и условията за неговото осъществяване.

3. Обща позиция - чрез нея ЕС уточнява отношението си спрямо възникнала ситуация, без да предвижда специфично действие. Приема се с единодушие от Съвета. Страните-членки съобразяват своите национални политики с общата позиция. Този инструмент допринася за систематизацията на сътрудничеството и подобряването на координацията между държавите-членки.

4. Систематично сътрудничество – изразява се в съгласуване на позиции на междуправителствено равнище и координиране на действията на държавите-членки в рамките на международните организации.

ПОДГОТОВКА ЗА ЧЛЕНСТВО

Поради специфичната природа на достиженията на правото на ЕС (acquis) в тази глава не се изисква транспониране в националния правов ред на страните-кандидатки. Независимо от това, като държави-членки те трябва да се ангажират с предоставянето на активна и безусловна подкрепа за прилагане на общата външна политика и политиката за сигурност в духа на лоялността и взаимната солидарност. Държавите-членки трябва да гарантират, че техните национални политики съответстват на общите позиции и защитават тези общи позиции на международните форуми.

България продължава да поставя външната си политика и политиката си за сигурност и отбрана в съответствие с тази на Европейския съюз. Ето и някои предприети стъпки в тази насока:

- България ратифицира Римския статут, учредяващ Международния наказателен съд;
- България се присъедини към Плана за действие от 21 септември 2001 г. и към четирите общи позиции за борба с тероризма;
- България продължава да се придържа към международните санкции и рестриктивни мерки, наложени от ООН и ЕС;
- През юли 2002 г. България прие Закона за изменение и допълнение на Закона за външнотърговската дейност с оръжие и стоки и технологии с възможна двойна употреба. Законът въвежда списък на стоки с възможна двойна употреба, идентичен със списъка на ЕС, приет през 2001 г.
- България потвърждава готовността си да допринесе както към мисии за бърза намеса на ЕС, така и към гражданските инструменти за управление на кризи.

-
- България участва в Полицейската мисия на ЕС (ПМЕС) в Босна и Херцеговина, стартирала на 1 януари 2003 г.
 - България продължава активното си участие в развитието на Общата европейска политика за сигурност и отбрана (ОЕПСО). Страната участва в обмени по този въпрос във формат ЕС +15(европейски членове на НАТО, които не членуват в ЕС, и страните-кандидатки за присъединяване към ЕС.
 - България полага значителни усилия за подкрепа на международните мироопазващи мисии и участва в мироопазващи операции и операции под наблюдение на ООН, KFOR, SFOR, ISAF, OSCE.
 - България стана непостоянен член на Съвета за сигурност на ООН за периода 2002-2003 г. и бе негов председател през септември 2002 г.
 - България развива активно регионално сътрудничество: тристранно сътрудничество с Гърция и Румъния, с Румъния и Турция, Р Македония и Албания. Тя участва в Пакта за стабилност, като играе активна роля в регионални форуми (Процеса на министрите на отбраната от Югоизточна Европа, Процеса на сътрудничество в ЮИЕ и Координиращата група за сътрудничество в областта на сигурността в Югоизточна Европа. (SEEGROUP)
 - България подписа текста и принципите, съдържащи се в Кодекса на ЕС за поведение в областта на износа на оръжие.
 - България е активен участник в политическия диалог с ЕС, като област на най-интензивно взаимодействие между ЕС и страните-кандидати, чрез присъединяване към съвместни действия, общи позиции, декларации; тя осъществява сътрудничество в рамките на международни организации и форуми, както и сътрудничество с трети страни. Страната участва в заседания на работни групи на Тройката на ЕС с асоциираните страни.
 - България дефинира ясна позиция по кризата в Ирак, която бе приета от Народното събрание на 7 февруари 2003 г. и се присъедини към заключенията (Обща позиция), които бяха приети на извънредното заседание на ЕС.

ПРЕГОВОРИТЕ ЗА ЧЛЕНСТВО

Главата беше затворена с Кипър, Република Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словения и Словакия през декември 2002 г. Главата беше временно затворена с България и Румъния. Не са приемани преходни периоди.

България

- Главата отворена: 28 март 2000 г
- Състояние: временно затворена на 14 юни 2000 г
- Преходни периоди: няма

Кипър

- Главата отворена: първата половина на 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Република Чехия

- Главата отворена: първата половина на 1998
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Естония

- Главата отворена: първата половина на 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Унгария

- Главата отворена: първата половина на 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Латвия

- Главата отворена: първата половина на 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Литва

- Главата отворена: първата половина на 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Малта

- Главата отворена: първата половина на 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Полша

- Главата отворена: първата половина на 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Румъния

- Главата отворена: първата половина на 2000 г

- Състояние: временно затворена през първата половина на 2000 г
- Преходни периоди: няма

Словакия

- Главата отворена: първата половина на 2000 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Словения

- Главата отворена: първата половина на 1998 г
- Състояние: затворена декември 2002 г (временно затворена през първата половина на 2000 г)
- Преходни периоди: няма

Index

Chapter 1 : Обща информация.....	p. 1
Chapter 2 : Преговори за членство.....	p. 4
Съдържание.....	p. 6